

Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till lag om besöksförbud och vissa lagar som har samband med den

Till riksdagen har överlämnats regeringens proposition nr 41/1998 rd med förslag till lag om besöksförbud och vissa lagar som

har samband med den. Riksdagen, som i ärendet mottagit lagutskottets betänkande nr 11/1998 rd, har antagit följande lagar:

Lag

om besöksförbud

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Besöksförbud

Besöksförbud kan meddelas för avvärjande av brott mot liv, hälsa, frihet eller frid eller hot om sådant brott eller för avvärjande av annat allvarligt trakasserier.

2 §

Förutsättningar för besöksförbud

Besöksförbud kan meddelas om det finns grundad anledning att anta att den person mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot den persons liv, hälsa, frihet eller frid som känner sig hotad eller på annat sätt allvarligt trakasseras denna.

Vid bedömningen av förutsättningarna att meddela förbud skall beaktas de i saken delaktiga personernas omständigheter, arten av hot om brott eller trakasserier och risken för upprepning samt sannolikheten för att den

person mot vilken förbudet avses gälla fortsätter trakasserier eller begår ett brott mot den person som känner sig hotad.

3 §

Förbudets innehåll

På det sätt som närmare bestäms i avgränsningen i ärendet får den som meddelats besöksförbud inte träffa den person som förbudet avses skydda eller på annat sätt kontakta denna eller göra försök därtill (*normalt besöksförbud*), om inte något annat följer av 3 mom. Det är likaså förbjudet att följa efter och iakta den person som förbudet avses skydda.

Om det finns skäl att anta att ett besöksförbud enligt 1 mom. inte är tillräckligt för att avvärja ett hot om brott eller annat trakasserier, kan besöksförbudet utvidgas till att också gälla vistelse i närheten av den stadigvarande bostaden, fritidsbostaden, arbetsplatsen eller ett med dessa jämförbart särskilt fastställt ställe där den person vistas som förbudet avses skydda (*utvidgat besöksförbud*).

Besöksförbudet gäller inte kontakter för vilka det finns en saklig grund och som är uppenbart nödvändiga.

2 kap.

Meddelande av besöksförbud

4 §

Behörig myndighet

Ärenden som gäller besöksförbud avgörs av tingsrätten. Tingsrätten är domför även med ordföranden ensam. Sammanträdet får hållas även på annan tid och plats än vad som bestäms om allmän underrätts sammanträde.

Behörig är tingsrätten på den ort där den person som förbudet avses skydda har hemort eller där förbudet huvudsakligen avses bli tillämpat. Om den person mot vilken förbudet avses gälla är misstänkt för ett brott som kan vara av betydelse vid avgörande av ärendet som gäller besöksförbud är även den i brottmålet behöriga domstolen behörig att avgöra ärendet.

I 11—13 § bestäms om tillfälligt besöksförbud.

5 §

Hur ärenden som gäller besöksförbud väcks och bereds vid tingsrätten

Besöksförbud får begäras av den person som känner sig hotad eller trakasserad eller av en åklagar-, polis- eller socialmyndighet. Begäran kan vara skriftlig eller muntlig. Begäran kan vid behov kompletteras.

I ett ärende som gäller besöksförbud kan göras polisundersökning enligt 37 § polislagen (493/1995), om detta främjar behandlingen av ärendet. Förordnande om polisundersökning ges av den myndighet som behandlar ärendet som gäller besöksförbud.

Begäran om besöksförbud skall på det sätt som i 11 kap. rättegångsbalken bestäms om delgivning av stämning delges den person mot vilken förbudet avses gälla och den person som förbudet avses skydda, om inte den sistnämnda är sökande. Samtidigt skall de som har del i saken uppmanas att skriftligen, inom en tid som domstolen bestämmer, eller muntligen vid domstolens sammanträde avge sitt svaromål med anledning av begäran om

besöksförbud. Ärendet skall direkt överföras till huvudförhandling om domstolen anser det onödigt att begära ett skriftligt svaromål.

6 §

Huvudförhandling vid tingsrätten

Om behandlingen av ärendet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om rättegång i brottmål.

Ärendet kan prövas och avgöras trots den persons utevaro mot vilken förbudet avses gälla, om inte denna persons närvaro är nödvändig för utredningen av ärendet och denna har kallats till domstolen vid äventyr av sådan påföljd. Polis-, åklagar- och socialmyndigheterna har rätt att vara närvarande och föra talan vid behandlingen av ärendet också när myndigheten i fråga inte är sökande.

Tingsrätten skall se till att ärendet behandlas grundligt. Ärenden som gäller besöksförbud skall behandlas skyndsamt.

7 §

Besöksförbudets giltighet

Besöksförbud kan meddelas för högst ett år. Förbudet träder i kraft när tingsrätten fattar avgörande om meddelande av besöksförbud. Avgörandet skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte en högre domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

Förbudet kan förnyas. Förnyelse kan begäras innan det föregående förbudet upphört att gälla.

8 §

Avgörandets innehåll

Avgörandet i ett ärende som gäller besöksförbud skall vara skriftligt och ange

- 1) den myndighet som har avgjort ärendet,
- 2) dagen för avgörandet,
- 3) den som ansökt om förbudet,
- 4) den person mot vilken förbudet avses gälla och den person som förbudet avses skydda,
- 5) en kort redogörelse för ärendet,
- 6) avgörandet jämte motivering, och
- 7) de lagrum som har tillämpats.

Om förbud meddelas skall i avgörandet preciseras förbudets innehåll och eventuella

undantag samt anges hotet om straff för brott mot förbudet. I avgörandet skall anges vilken dag förbudet upphör.

9 §

Meddelanden om domen

Sökanden, den person som förbudet avses skydda, om denna inte är sökande, samt den person mot vilken förbudet avses gälla skall av tingsrätten underrättas om domen i ett ärende som gäller besöksförbud. När begäran om besöksförbud har avslagits behöver emellertid inte den person mot vilken förbudet avsågs gälla underrättas om detta, om denna inte har fört talan i ärendet.

Den som har meddelats besöksförbud skall underrättas om det med iakttagande av något av de bevisliga delgivningsförfarandena i 11 kap. rättegångsbalken, om inte domen har avkunnats eller meddelats i denna persons närvaro.

En dom genom vilken besöksförbud har meddelats, upphävs eller ändrats skall omedelbart av domstolen anmälas till det register som avses i 15 §. Av anmälan skall framgå de i 8 § 1 mom. 1—4 punkten nämnda omständigheterna som gäller domen i ärendet samt innehållet i avgörandet.

10 §

Behandling i samband med ett brottmål

Om ett brottmål som gäller den person mot vilken besöksförbudet avses gälla är anhängigt vid domstolen och brottmålet kan vara av betydelse när beslut fattas om besöksförbudet, kan besöksförbudet behandlas i samband med brottmålet.

3 kap.

Tillfälligt besöksförbud

11 §

Beslut om tillfälligt besöksförbud

Besöksförbud kan även meddelas tillfälligt. Ett tillfälligt besöksförbud kan också meddelas av en anhållningsberättigad tjänsteman.

Innan ett ärende som gäller tillfälligt besöksförbud avgörs skall den person mot vilken förbudet avses gälla och den person som förbudet avses skydda ges tillfälle att bli hörda. Ärendet kan dock avgöras utan att de som har del i saken hörs, om det är uppenbart att begäran är ogrundad eller om ärendet på grund av sin natur inte tål uppskov eller om den person mot vilken förbudet avses gälla inte kan anträffas.

12 §

Förande av beslut till tingsrätten

En anhållningsberättigad tjänsteman skall utan dröjsmål och senast inom tre dygn efter sitt beslut om tillfälligt besöksförbud föra ärendet till den behöriga tingsrätten. Den tjänsteman som har fattat beslutet skall samtidigt tillställa tingsrätten sitt beslut och handlingarna i ärendet. Ärendet skall tas upp till behandling vid domstolen senast sju dygn efter att det tillfälliga besöksförbudet meddelades.

I det beslut genom vilket tillfälligt besöksförbud meddelas skall utöver vad som bestäms i 8 § även nämnas när och vid vilken tingsrätt ärendet kommer att behandlas. Ett tillfälligt besöksförbud skall omedelbart iaktas om inte den domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

13 §

Kompletterande bestämmelser

I fråga om tillfälligt besöksförbud gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms om besöksförbud.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

14 §

Kostnaderna i ärendet

De som har del i ett ärende som gäller besöksförbud svarar själva för sina kostnader i ärendet. Om vägande skäl föreligger kan den som har del i saken emellertid av domstolen åläggas att helt eller delvis betala motpartens skäliga rättegångskostnader.

15 §

Registrering av besöksförbud

För utförande av de uppgifter som bestäms i 1 § 1 mom. polislagen får ett besöksförbud lagras i polisens personregister. Tillfälliga besöksförbud lagras inte i registret.

Uppgifter om besöksförbud skall utplånas ur registret när två år har förflutit från det att förbudet upphörde att gälla.

16 §

Upphävande eller ändring av besöksförbud

Den person mot vilken besöksförbudet avses gälla eller den person som förbudet avses skydda kan yrka att förbudet upphävs eller förbudets innehåll ändras, om detta är motiverat på grund av att omständigheterna

för dem som har del i saken har förändrats eller av något annat särskilt skäl. Yrkandet skall riktas till den tingsrätt som har avgjort ärendet eller, om ärendet är anhängigt vid domstol, till den domstol som behandlar ärendet. Yrkandet kan vara muntligt eller skriftligt. Vid behandlingen av yrkandet skall 5 och 6 § iakttas.

17 §

Straffbestämmelse

Om straff för brott mot besöksförbud bestäms i 16 kap. 9 a § strafflagen.

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 19 .

Lag

om ändring av 1 § lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 30 april 1986 om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt (307/1986) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1028/1993, som följer:

1 §

Denna lag tillämpas inte på brottmål, lagfarts- och inteckningsärenden, ärenden som gäller godkännande av erkännande av faderskap, ärenden som gäller fri rättegång, ärenden som behandlas enligt sjölagen

(674/1994) eller ärenden som gäller besöksförbud. På konkursärenden tillämpas denna lag enligt vad som bestäms särskilt.

Denna lag träder i kraft den 19 .

Lag

om ändring av 1 § lagen om fri rättegång

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 2 februari 1973 om fri rättegång (87/1973) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 105/1998, som följer:

1 §

Fri rättegång beviljas enligt denna lag en finsk medborgare eller utlänning som, med hänsyn till sina inkomster och tillgångar samt sin underhållsskyldighet och övriga omständigheter som inverkar på hans ekonomiska ställning, inte såsom delaktig i saken utan svårighet förmår betala samtliga kostnader för ärendets handläggning

1) i tviste- och brottmål samt ansökningsärenden eller i besvärärenden enligt utsökningslagen vilka behandlas vid allmän domstol,

2) i mål som behandlas vid krigsrätt,

3) i mål som behandlas vid vattendomstolarna, vattenöverdomstolen och jorddomstolarna,

4) i mål som behandlas vid länsrätterna och högsta förvaltningsdomstolen,

5) i ärenden som gäller klagan, återbrytande av laga kraft vunnen dom eller återställande av försutten fataljetid i ärenden som nämns i 1—4 punkten, samt

6) i ärenden som gäller besöksförbud och som behandlas hos en anhållningsberättigad tjänsteman eller vid domstol.

—————
Denna lag träder i kraft den 19 .

Lag

om ändring av 6 och 7 § lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 juli 1993 om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993) 6 § 1 mom. 21 punkten och 7 § 1 mom. 4 punkten, av dessa lagrum 6 § 1 mom. 21 punkten sådan den lyder i lag 1651/1995, samt *fogas* till 6 § 1 mom. en ny 22 punkt som följer:

6 §

Avgiftsfria prestationer

Handläggningsavgifter enligt denna lag uppbärs inte

21) i fullföljdsärenden enligt 10 §, och inte heller

22) i ärenden enligt lagen om besöksförbud (/).

7 §

som gäller socialväsendet, förmyndaruppdrag eller besöksförbud,
_____*Befrielse från betalningsskyldighet*

Befriade från att betala avgifter enligt denna lag är _____

Denna lag träder i kraft den 19 .

4) kommunala myndigheter som sköter social- och förmynderskapsärenden i ärenden

Lag

om ändring av 16 kap. strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till 16 kap. strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889), sådant det lyder i lag 563/1998, en ny 9 a § som följer:

16 kap.

ett i avgörandet om besöksförbud preciserat förbud skall för *brott mot besöksförbud* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Om brott mot myndigheter

9 a §

Brott mot besöksförbud

Denna lag träder i kraft den 199 .

Den som har meddelats besöksförbud eller tillfälligt besöksförbud och som bryter mot
_____Helsingfors den 13 november 1998
